

Internetpuhelusanasto

Internettelefoniordlista

Internet telephony vocabulary

Julkaisija: Sanastokeskus TSK ry
Albertinkatu 23 A 12
00120 Helsinki
puhelin (09) 2709 1060
faksi (09) 608 859
s-posti tsk@tsk.fi
<http://www.tsk.fi>

© Sanastokeskus TSK ry

ISBN 978-952-9794-25-6 (PDF)
ISSN 1795-6323 (verkkajulkaisu)

Helsinki 2007

Esipuhe

Sanastokeskus TSK:ssa käynnistyi loppuvuodesta 2006 Viestintäviraston Terminologia-työryhmän aloitteesta sanastohanke, jonka tarkoituksena oli koota sanastojulkaisuksi keskeisimmät internetpuheluihin liittyvät käsitteet.

Oheinen, hankkeen tuloksena syntynyt sanasto on tarkoitettu kaikille internetpuheluista kiinnostuneille kuluttajille. Sanaston tavoitteena on helpottaa myös kääntäjien, toimittajien ja tiedottajien työtä. Sanastossa selvitetään 77 internetpuheluihin liittyvän käsitteen sisältö selkeiden määritelmien ja niitä täydentävien huomautusten avulla sekä annetaan suositukset suomenkielisistä termeistä. Termeille on annettu vastineet ruotsin ja englannin kielellä. Käsitteiden välisiä suhteita havainnollistetaan käsitekaavioilla, joiden toivotaan antavan lukijalle kokonaiskuvan kustakin aihealueesta.

Sanastolla pyritään helpottamaan ja yhtenäistämään internetpuheluihin liittyvää viestintää selventämällä käsitteitä ja vierasperäisiä termejä. Sanaston tavoitteena on myös vakiinnuttaa suomenkielisen termistön käyttöä ja antaa luotettavia vieraskielisiä vastineita suomen käsitteille. Sanastossa on myös monia vierasperäisiä lyhenteitä, joita on selvennetty määritelmin ja kirjoittamalla lyhenteet auki.

Määritelmissä on pyritty välttämään teknisiä yksityiskohtia ja nostamaan esiin yksittäisen kuluttajan kannalta oleellista tietoa. Kuluttajanäkökulmasta johtuen sanastossa ei käsitellä yritysten ja muiden organisaatioiden internetpuhelujärjestelmiä. Esimerkiksi *VoIP-puhelu* ja *IP-puhelu* katsotaan tässä sanastossa samaksi käsitteeksi kuin *internetpuhelu*, vaikka tekniseltä kannalta katsottuna puhelut voivat siirtyä myös muussa IP-yhteyskäytäntöön pohjautuvassa verkossa kuin internetissä.

Termin *internet* ja siitä johdettujen yhdyssanojen ensisijaiseksi kirjoitusasuksi on tässä sanastossa valittu pienellä kirjaimella alkava muoto. Yhdyssanojen osat on kirjoitettu yhteen ilman yhdysmerkkiä (*internetpuhelu*). Internetistä voidaan käyttää myös isolla alkukirjaimella alkavaa muotoa, jolloin se yhdyssanan alkuosana muiden erisnimien tapaan erotetaan loppuosasta yhdysmerkillä (*Internet-puhelu*).

Internetpuhelusanastoa laativaan työryhmään ovat kuuluneet:

Hannu Jaakohuhta, Finnet-liitto ry (edustaja, maaliskuusta 2007 lähtien)
Riitta Luhtala, SW Television Oy / Welho
Ari Luukinen, Kuluttajavirasto
Klaus Nieminen, Viestintävirasto
Antero Nordlund, TeliaSonera Finland Oyj
Kari T. Ojala, liikenne- ja viestintäministeriö
Irma Rajakangas, Nokia Oyj
Helena Saari, TeliaSonera Finland Oyj (helmikuuun 2007 saakka)

Lena Jolkkonen, Sanastokeskus TSK
Tuula Kuoppala, Sanastokeskus TSK (18.1.2007 saakka)
Susanna Äijälä, Sanastokeskus TSK (19.12.2006 lähtien)

Sanaston laatimiseen tarvittavan terminologisen työn ovat rahoittaneet:

Finnet-liitto ry
Kuluttajavirasto
Liikenne- ja viestintäministeriö
SW Television Oy / Welho
TeliaSonera Finland Oyj
Viestintävirasto

Sanaston ruotsinkielisiä termejä haki ja tarkisti **Satu Närvä** Viestintävirastosta ja englanninkielisiä termejä harjoittelija **Soile Järvi** Sanastokeskus TSK:sta. Julkaisun tallennus- ja muokkaustekniikasta vastasi Sanastokeskus TSK:n IT-suunnittelija **Saku Seppälä**. Sanastoon on saatu lausunnot 15 alan toimijalta. Lausuntokierroksen vastauksia on hyödynnetty sanaston laadinnassa. Kiitämme työryhmän jäseniä ja kaikkia kanssamme yhteistyötä tehneitä arvokkaasta avusta.

Sisällysluettelo

Esipuhe.....	3
Käsitekaavioluettelo.....	5
Sanaston käytöstä.....	6
1 Yleisiä käsitteitä	10
2 Internetpuheluun tarvittavat laitteet	13
3 Tietoliikenneverkon laitteet	16
4 Internetpuheluohjelmistot	19
5 Tietoverkot	22
6 Yhteykäytännöt	26
7 Tietoturva	32
Englanninkielinen hakemisto / English index.....	33
Ruotsinkielinen hakemisto / Svenskt register.....	35
Suomenkielinen hakemisto.....	36

Käsitekaavioluettelo

Käsitekaavio 1. Yleisiä käsitteitä.....	10
Käsitekaavio 2. Internetpuheluun tarvittavat laitteet.....	13
Käsitekaavio 3. Tietoliikenneverkon laitteet.....	16
Käsitekaavio 4. Internetpuheluohjelmistot.....	19
Käsitekaavio 5. Tietoverkot.....	22
Käsitekaavio 6. Yhteyskäytännöt.....	26
Käsitekaavio 7. Osoitteet.....	29

Sanaston käytöstä

KÄSITTEET, MÄÄRITELMÄT JA TERMIT

Sanaston lähtökohtana on ollut luotettavien määritelmien, käsitejärjestelmien ja termivastineiden tuottaminen. Siksi sanasto on laadittu systemaattisesti, terminologisten periaatteiden ja menetelmien mukaisesti¹. Terminologiselle sanastotyölle on ominaista käsitekeskeisyys. Siinä missä sanakirjat tarkastelevat sanoja ja niiden merkityksiä, terminologisten sanastojen lähtökohtana ovat käsitteet ja niiden väliset suhteet.

Käsitteet (esim. *internetpuhelu*) ovat ihmisen mielessään muodostamia ajatusmalleja, jotka vastaavat tiettyjä todellisuuden kohteita, niin sanottuja tarkoitteita. Tarkoitteet voivat olla konkreettisia (esim. *IP-puhelin (laite)*) tai abstrakteja, ja niillä on erilaisia ominaisuuksia (*puhe siirtyy reaaliaikaisesti internetissä*). Näistä ominaisuuksista muodostettuja ajatusmalleja kutsutaan käsitepiirteiksi. Käsitteen sisältö muodostuu joukosta erilaisia käsitepiirteitä, joista olennaiset ja erottavat kuvataan **määritelmän** avulla. **Termit** puolestaan ovat käsitteiden nimityksiä, joiden avulla voidaan lyhyesti viitata käsitteen koko sisältöön.

Sanaston käsitteet on analysoitu selvittämällä kunkin käsitteen olennainen sisältö, käsitteiden väliset suhteet ja näiden suhteiden perusteella muodostuvat käsitejärjestelmät. Analyysin tuloksia on hyödynnetty määritelmien laadinnassa ja termien valinnassa. Käsitejärjestelmät on kuvattu usein myös graafisina kaavioina.

SANASTON RAKENNE JA MERKINNÄT

Sanasto on ryhmitelty aiheen mukaisesti jäsenneltyihin lukuihin, ja kussakin luvussa toisiinsa liittyvät käsitteet on pyritty sijoittamaan lähekkäin. Aakkosellinen hakemisto löytyy sanaston lopusta kullakin sanaston kielellä. Hakemistoihin on poimittu suositettavien ja hylättävien termien lisäksi muita hakusanoja, jotka liittyvät läheisesti kyseiseen käsitteeseen. Nämä muut hakusanat viittaavat hakemistoissa päätermiin ja sen tietuenumeroon.

Käsitteet on esitetty sekä numeroituina **termitietueina** että käsitejärjestelmiä kuvaavina kaavioina. Käsitteekaaviot ja termitietueet on tarkoitettu toisiaan tukeviksi esitysmuodoiksi. Kaikki sanaston käsitteet eivät ole mukana kaavioissa. Alla on esimerkkinä verkkosovitinta käsittelevä termitietue (vasemmalla):

11		<i>tietueen numero</i>
verkkosovitin		<i>suomenkielinen termi tai termit (synonyymit)</i>
sv	nätverksadapter	<i>ruotsin- ja englanninkieliset vastineet sekä mahdolliset hylättävät vastineet</i>
en	data-circuit-terminating equipment; data communications equipment; data carrier equipment; DCE	
	laite tai laitteen osa, joka muodostaa yhteyden päätelaitteesta tietoliikenneverkkoon	<i>käsitteen määritelmä</i>
	Tyypillisiä verkkosovittimia ovat erilaiset modeemit, kuten kaapeli- ja xDSL-modeemit sekä analogiseen puhelinverkkoon tarkoitettut modeemit.	<i>määritelmää täydentävä huomautus</i>

1 Ks. tarkemmin esim. Sanastotyön käsikirja (TSK 14, SFS-käsikirja 50, 1989)

Suosittavin **termi** on tietueessa ensimmäisenä. Samaa tarkoittavat termit eli **synonyymit** on merkitty suositettavimman termin jälkeen ja synonyymit on erotettu toisistaan puolipisteellä. **Hylättäviä termejä** edeltää merkintä "ei". Jos termiä ei suositeta käytettäväksi esimerkiksi vierasperäisyytensä vuoksi, termiä edeltää merkintä "mieluummin kuin". Tällaiset termit on painettu pienemmällä kirjasinlajilla kuin muut osiot. **Homonyymit**, eli kirjoitusasultaan samanlaiset, mutta merkitykseltään eri termit, on erotettu toisistaan termin perässä olevin numeroin.

Vieraskieliset **vastineet** on merkitty seuraavin tunnuksin:

sv	ruotsi
en	englanti

Vinoviivojen sisällä oleva merkintä tarkoittaa maantieteellisen alueen, jolla vastinetta käytetään.

/GB/	britannianenglanti
/US/	amerikanenglanti

Ruotsin ett-suku on merkitty termin perässä olevalla kursivoidulla n-kirjaimella.

<i>n</i>	ruotsin ett-suku
----------	------------------

Termien ja erikielisten vastineiden yhteydessä on eräissä tapauksissa käytetty myös seuraavia merkintöjä:

>	termi tai vastine viittaa määriteltyä käsitettä suppeampaan käsitteeseen samanlaisessa käsitejärjestelmässä
~	muu lähivastine, joka viittaa eri tavalla rajautuvaan käsitteeseen tai käsitteeseen toisentyypissä käsitejärjestelmässä

Määritelmät alkavat pienellä kirjaimella, eikä niiden lopussa ole pistettä. Tämä kirjoitustapa perustuu kansainväliseen terminologiastandardiin. Määritelmät on kirjoitettu sellaiseen muotoon, että niiden avulla voidaan tunnistaa kunkin käsitteen paikka käsitejärjestelmässä. Määritelmässä ja huomautuksissa kursivoidut termit viittaavat tässä sanastossa toisaalla määriteltyihin käsitteisiin.

Määritelmää täydentävissä **huomautuksissa** on muun muassa esitetty lisätietoja käsitteestä, annettu esimerkkejä tai kerrottu käsitteeseen läheisesti liittyvistä muista käsitteistä. Lisäksi huomautuksissa voi olla tietoa sekä suomen- että vieraskielisten termien käytöstä. Huomautukset on kirjoitettu normaaleiksi virkkeiksi ja ne on erotettu määritelmistä sisennyksellä.

MITEN KAAVIOITA TULKITAAN

Käsitekaaviot havainnollistavat käsitteiden välisiä suhteita ja auttavat hahmottamaan kokonaisuuksia. Käsitekaaviot eivät kuvaa mitään yksittäistä tilannetta, tapahtumaa tai järjestelmää, eikä niitä pidä sekoittaa esimerkiksi organisaatiokaavioihin. Sen sijaan kaaviot kuvaavat yleistyksiä, joita ihmiset muodostavat mielessään joukosta samantyyppisiä todellisuuden ilmentymiä eli käsitteitä.

Sanastossa esiintyy seuraavanlaisia käsitesuhteita ja terminologisten käsitesuhteiden vakiintuneita merkintätapoja:

Käsite

- kutakin käsitettä on kuvattu kaaviossa lihavoidun, suositettavan termin ja sen alla olevan määritelmän avulla

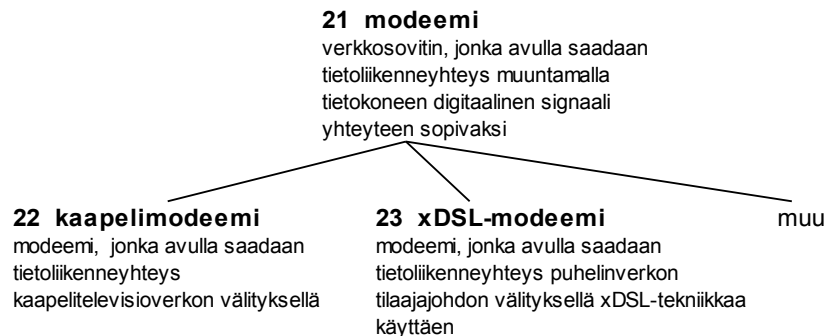
13 internetpuhelin

internetpuheluissa puhelimena käytettävä päätelaitte, joka kytketään internetiin suoraan tai tietokoneen kautta

- kaavioissa on myös lihavoimattomia aputermejä, jotka helpottavat kaavioiden tulkintaa, mutta joita ei ole määritelty sanastossa
- termin edessä oleva numero viittaa sanaston tietuenumeroon
- kaaviot eivät sisällä termitietueiden synonyymejä tai huomautuksia

Hierarkkinen suhde (puudiagrammi)

- vallitsee laajemman yläkäsitteen (*modeemi*) ja sitä suppeamman alakäsitteen (*kaapelimodeemi*, *xDSL-modeemi*) välillä
- alakäsite sisältää kaikki yläkäsitteen piirteet sekä vähintään yhden lisäpiirteeseen, mutta sitä vastaa suppeampi joukko tarkoitteita kuin yläkäsitettä
- alakäsite voidaan ajatella yläkäsitteen erikoistapaukseksi
- piirrossuunta yleensä ylhäältä alaspäin tai vasemmalta oikealle

Koostumussuhde (kampadiagrammi)

- alakäsitteet ovat osia yläkäsitteenä olevasta kokonaisuudesta
- yläkäsitteen piirteet eivät sisälly alakäsitteeseen kuten hierarkkisessa käsitejärjestelmässä
- kaksoisviiva: kokonaisuuteen tarvitaan tyypillisesti monta kyseisenlaista osaa
- esim. *seuraavan sukupolven verkko* koostuu useasta *tietoliikenneverkosta*
- piirrossuunta yleensä ylhäältä alaspäin tai vasemmalta oikealle

50 seuraavan sukupolven verkko

tietoliikenneverkkojen kokonaisuus, jossa käyttäjä voi hyödyntää kaikkien verkkojen palveluja yhden verkon kautta

3 tietoliikenneverkko

toisiinsa kytkettyjen tiedonsiirtolaitteiden ja -järjestelmien sekä niiden edellyttämien palvelujen muodostama tekninen kokonaisuus

Funktiosuhde (nuolet)

- laaja joukko erilaisia käsitesuhteita, joita ei voida luokitella hierarkkisiksi tai koostumussuhteiksi
- esim. ajalliset, paikalliset, toiminnalliset, välineelliset sekä alkuperään ja syntyyn liittyvät suhteet
- tyyppi käy yleensä ilmi määritelmän kielellisestä muodosta
- esim. *VoIP-tekniikan ja internetpuhelun* välinen suhde; VoIP-tekniikka mahdollistaa internetpuhelun toteuttamisen

5 VoIP-tekniikka

tiedonsiirtotekniikka, joka mahdollistaa puheen ja kuvan reaaliaikaisen siirtämisen internetissä sekä IP-yhteyksikäyttöön perustuvissa muissa verkoissa

6 internetpuhelu

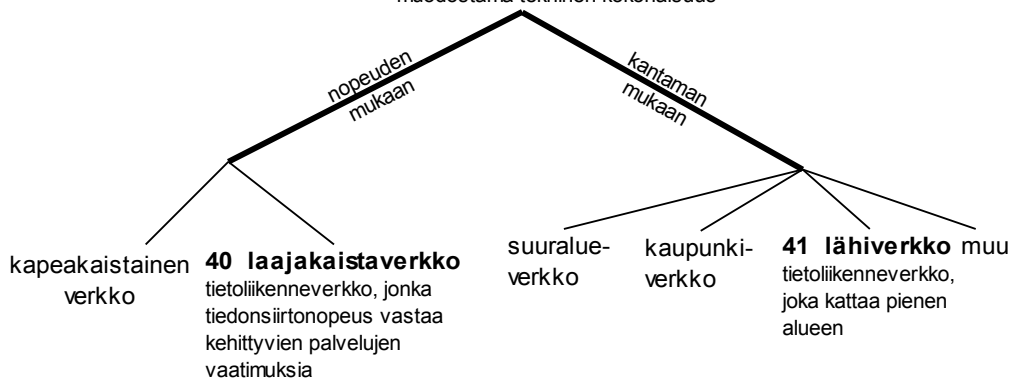
VoIP-tekniikalla toteutettava puhelu

Moniulotteinen käsitejärjestelmä

- paksunnetut viivat
- jaotteluperuste (määritelmän näkökulma) on merkitty ulottuvuusviivan päälle
- yläkäsitteestä päästään erilaisiin alakäsitevalikoimiin käyttämällä eri jaotteluperusteita
- yhteen ulottuvuuteen kuuluvat (kaaviossa yhden paksunnetun viivan alla olevat) eli yhden jaotteluperusteen mukaiset alakäsitteet ovat aina toisensa poissulkevia
- useasta eri ulottuvuudesta poimittuja alakäsitteitä voidaan yhdistää uusiksi käsitteiksi
- esim. eri ulottuvuuksissa olevat *laajakaistaverkko* ja *lähiverkko* voivat yhdistyä, eli lähiverkko voi olla samalla myös laajakaistaverkko

3 tietoliikenneverkko

toisiinsa kytkettyjen tiedonsiirtolaitteiden ja -järjestelmien sekä niiden edellyttämien palvelujen muodostama tekninen kokonaisuus

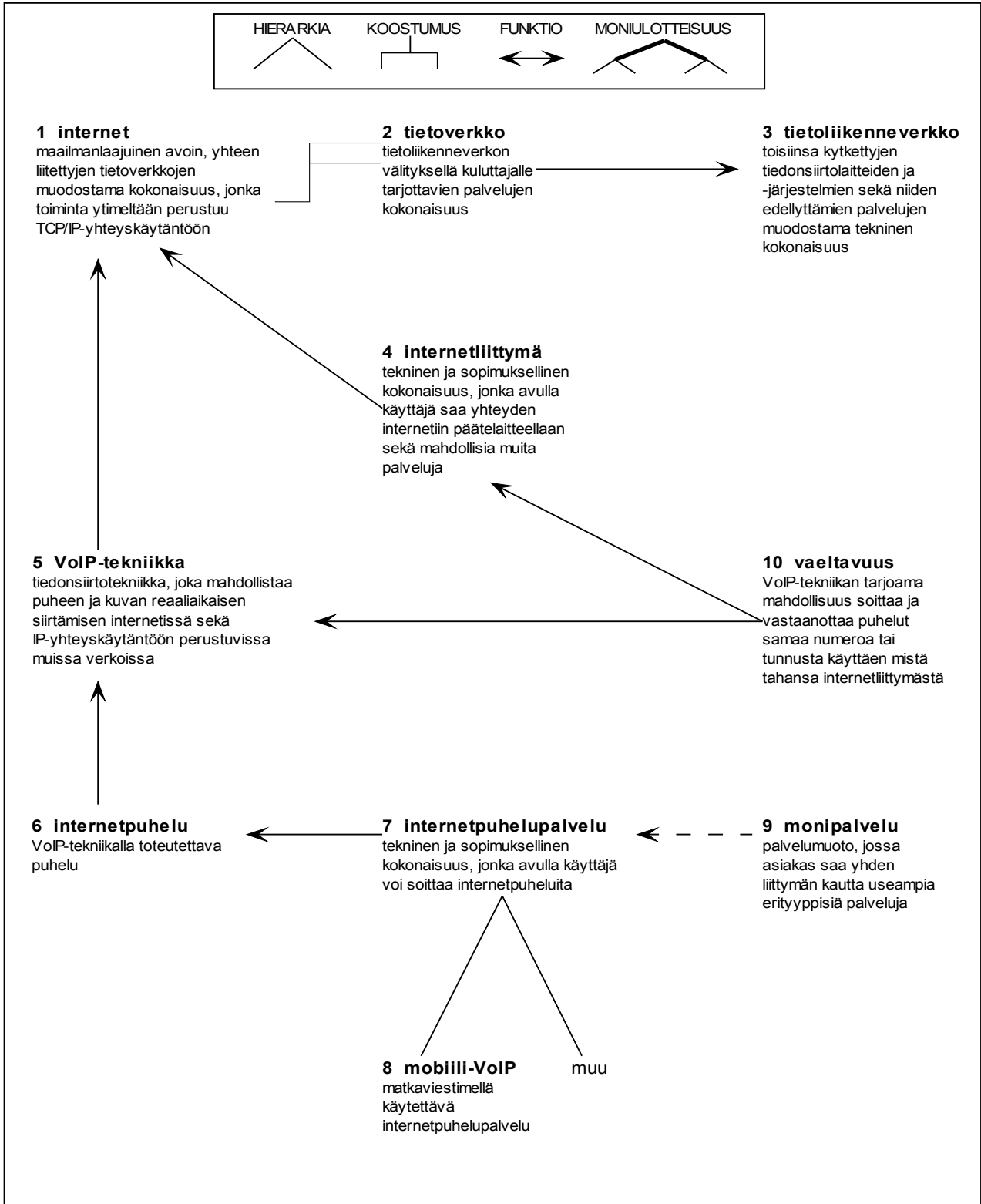
Sekakoosteinen käsitejärjestelmä

- samassa käsitejärjestelmässä esiintyy useita eri käsitesuhdetyppejä, esimerkiksi sekä hierarkkisia että funktiosuhteita

Katkoviivat

- kuvaavat käsitesuhteita, jotka ovat käsitteen ymmärtämisen kannalta tärkeitä mutta määrittelyn kannalta epäolennaisia
- suhteet eivät käy ilmi määritelmistä

1 Yleisiä käsitteitä

Käsitekaavio 1. Yleisiä käsitteitä.

1

internet; Internet

sv internet; Internet

en Internet

maailmanlaajuinen avoin, yhteen liitettyjen *tietoverkkojen* muodostama kokonaisuus, jonka toiminta ytimeltään perustuu *TCP/IP-yhteyskäytäntöön*

TCP/IP on lyhenne sanoista Transmission Control Protocol/Internet Protocol. Lyhenteellä viitataan *IP-osoitteita* hyödyntävään pakettivälitteiseen tiedonsiirtoon.

Suomen kielen lautakunnan suosituksen mukaan sekä internet pienellä alkukirjaimella että Internet isolla alkukirjaimella ovat hyväksyttäviä kirjoitustapoja. Sama koskee ruotsin kieltä.

2

tietoverkko

sv informationsnät *n*

en information network

tietoliikenneverkon välityksellä kuluttajalle tarjottavien palvelujen kokonaisuus

Tietoverkkojen palveluja ovat esimerkiksi pankki-, sähköposti- ja *internetpuhelupalvelut*.

3

tietoliikenneverkko; > televerkko

sv telekommunikationsnät *n*; telenät *n*

en telecommunications network; telecommunication network

toisiinsa kytkettyjen tiedonsiirtolaitteiden ja -järjestelmien sekä niiden edellyttämien palvelujen muodostama tekninen kokonaisuus

Tietoliikenneverkon toiminnan mahdollistavia palveluja ovat esimerkiksi *nimipalvelujärjestelmä* ja *ENUM-palvelu*.

4

internetliittymä

sv internetabonnemang *n*; internetanslutning

en Internet subscription; ~ Internet access

tekninen ja sopimuksellinen kokonaisuus, jonka avulla käyttäjä saa yhteyden *internetiin päätelaitteellaan* sekä mahdollisia muita palveluja

Internetliittymä hankitaan teleoperaattorilta.

Internetliittymä on yleensä laajakaistaliittymä eli laajakaistainen internetliittymä.

5

VoIP-tekniikka

ei: VoIP-teknologia

sv VoIP-tekniik; ~ internettelefoni (1); ~ IP-telefoni (1); ~ VoIP-telefoni (1)

en Voice over Internet Protocol; Voice over IP; VoIP; ~ Internet telephony (1); ~ IP telephony (1); ~ IPT (1)

tiedonsiirtotekniikka, joka mahdollistaa puheen ja kuvan reaaliaikaisen siirtämisen *internetissä* sekä *IP-yhteyskäytäntöön* perustuvissa muissa verkoissa

VoIP-tekniikan käyttöön tarvitaan riittävän nopean yhteyden tarjoava *internetliittymä, päätelaite* ja käyttötarkoitukseen soveltuva ohjelma.

Arkityylissä voidaan käyttää myös sanaa voippi.

6

internetpuhelu; VoIP-puhelu; IP-puhelu

sv internetsamtal *n*; VoIP-samtal *n*; IP-samtal *n*

en Internet call; VoIP call; IP call; net call

VoIP-tekniikalla toteutettava puhelu

Internetpuhelu voidaan soittaa internetpuheluihin kykenevien *päätelaitteiden* (esimerkiksi tietokoneiden) välillä tai päätelaitteen ja yleisen puhelinverkon välillä.

Internetpuheluja soitetaan yleensä siksi, että ne ovat kuluttajalle edullisempia.

VoIP-puhelu eli IP-puhelu voi siirtyä myös yrityksen sisäisessä verkossa tai muussa *IP-yhteyskäyttöön* perustuvassa verkossa, joka ei kuitenkaan ole osa *internetiä*. Tällaiset puhelut eivät periaatteessa ole internetpuheluita. Yksityisen kuluttajan kannalta VoIP-puhelua ja IP-puhelua voidaan kuitenkin pitää internetpuhelun synonyyminä.

Arkityylissä voidaan käyttää myös sanaa nettipuhelu.

7

internetpuhelupalvelu; VoIP-palvelu; IP-puhepalvelu

sv internettelefonitjänst; ~ internettelefoni (2); ~ IP-telefoni (2); ~ VoIP-telefoni (2)

en Internet call service; ~ Internet telephony (2); ~ IP telephony (2); ~ IPT (2)

tekninen ja sopimuksellinen kokonaisuus, jonka avulla käyttäjä voi soittaa *internetpuheluita*

8

mobili-VoIP

sv mobil-VoIP; ~ mobil internettelefoni; ~ mobil IP-telefoni

en mobile VoIP; ~ mobile Internet telephony; ~ mobile IP telephony

matkaviestimellä käytettävä *internetpuhelupalvelu*

Mobiili-VoIPin käyttöön tarvitaan langaton *internetliittymä*.

9

monipalvelu

sv multitäjänst

en multiplay

palvelumuoto, jossa asiakas saa yhden liittymän kautta useampia erityyppisiä palveluja

Esimerkiksi Triple Play on palvelu, jossa asiakas saa samalta palveluntarjoajalta televisio-, internet- ja *internetpuhelupalvelut*.

10

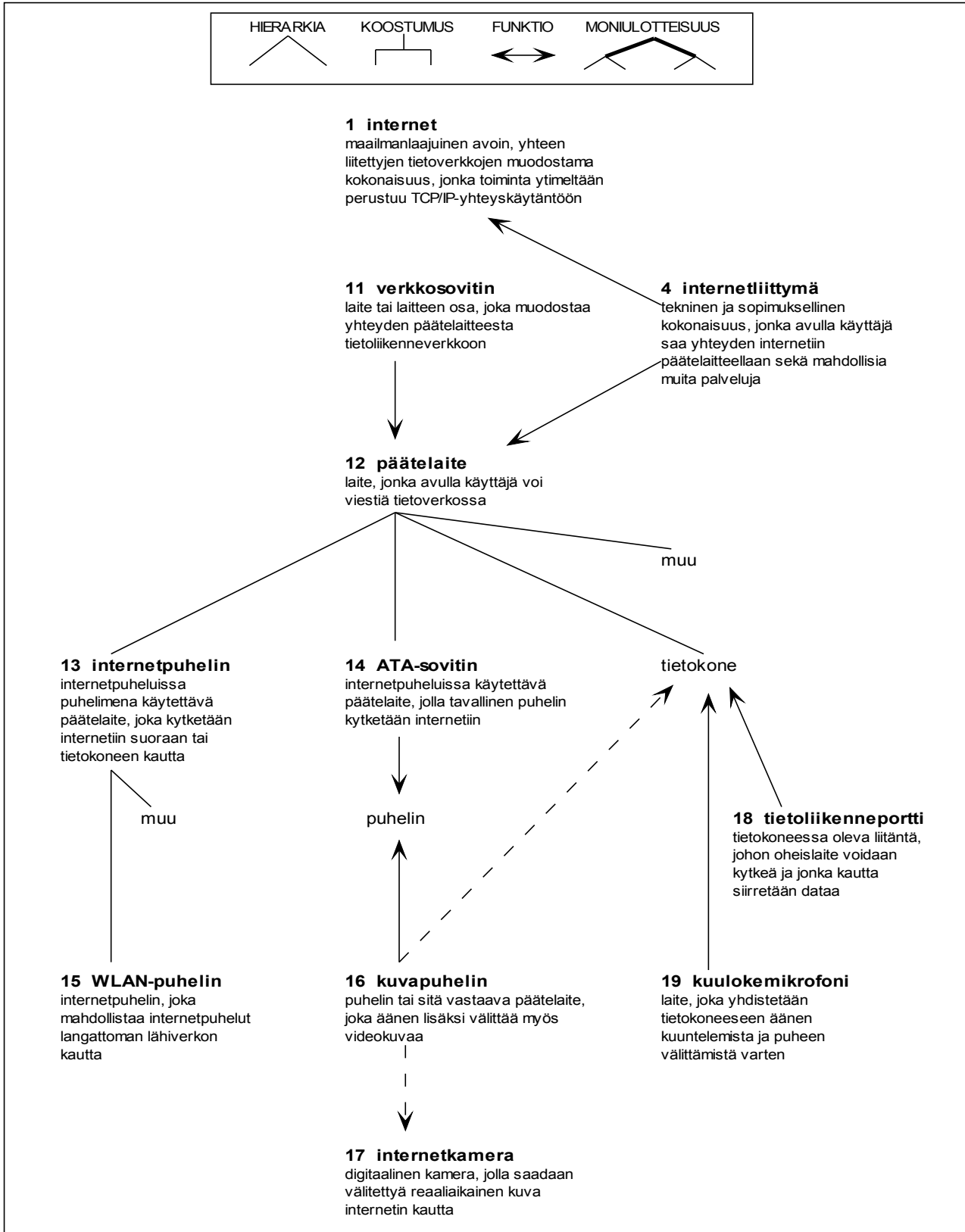
vaeltavuus

sv nomaditet

en nomadcity

VoIP-tekniikan tarjoama mahdollisuus soittaa ja vastaanottaa puhelut samaa numeroa tai tunnusta käyttäen mistä tahansa *internetliittymästä*

2 Internetpuheluun tarvittavat laitteet

Käsitekaavio 2. Internetpuheluun tarvittavat laitteet.

11

verkkosovitin

sv nätverksadapter

en data-circuit-terminating equipment; data communications equipment; data carrier equipment; DCE

laite tai laitteen osa, joka muodostaa yhteyden *päätelaitteesta tietoliikenneverkkoon*

Tyypillisiä verkkosovittimia ovat erilaiset *modeemit*, kuten *kaapeli-* ja *xDSL-modeemit* sekä analogiseen puhelinverkkoon tarkoitetut modeemit.

12

päätelaite

sv terminal

en terminal device; data terminal equipment; DTE

laite, jonka avulla käyttäjä voi viestiä *tietoverkossa*

Päätelaitteita ovat esimerkiksi puhelimet, matkaviestimet ja tietokoneet.

Internetpuheluissa päätelaitteena voi käyttää *internetpuhelinta* tai muuta päätelaitetta, jossa on internetpuheluominaisuudet.

13

internetpuhelin; VoIP-puhelin; IP-puhelin

sv internettelefon; VoIP-telefon; IP-telefon

en Internet phone; VoIP phone; IP phone

internetpuheluissa puhelimenä käytettävä *päätelaite*, joka kytketään *internetiin* suoraan tai tietokoneen kautta

14

ATA-sovitin; IP-sovitin; puhelinsovitin

sv analog telefonadapter

en analogue telephone adapter /GB/; analogue terminal adapter /GB/; analog telephone adapter /US/; analog terminal adapter /US/; ATA

internetpuheluissa käytettävä *päätelaite*, jolla tavallinen puhelin kytketään *internetiin*

ATA-sovitin mahdollistaa puheen siirtämisen *tietoliikenneverkossa* muuttamalla analogiset signaalit digitaalisiksi ja päinvastoin.

15

WLAN-puhelin

sv WLAN-telefon

en WLAN phone

internetpuhelin, joka mahdollistaa *internetpuhelut langattoman lähiverkon* kautta

Esimerkiksi matkaviestin, jossa on tarvittavat ominaisuudet, voi toimia WLAN-puhelimenä.

WLAN on lyhenne englannin kielen sanoista wireless local area network eli langaton lähiverkko.

16

kuvapuhelin

sv bildtelefon

en videophone

puhelin tai sitä vastaava *päätelaite*, joka äänen lisäksi välittää myös videokuvaa

Kuvapuhelimenä voi toimia esimerkiksi tietokone, jossa on äänikortti ja *internetkamera*.

VoIP-tekniikan kehittyminen on tuonut *videopuhelut* tavallisen kuluttajan saataville.

17

internetkamera; verkkokamera

sv webbkamera

en web camera; webcam

digitaalinen kamera, jolla saadaan välitettyä reaaliaikainen kuva *internetin* kautta

Internetkameralla voidaan välittää esimerkiksi vaihtuvia valokuvia tai videokuvaa.

Arkityylissä voidaan käyttää myös sanaa nettikamera.

18

tietoliikenneportti

sv kommunikationsport

en communications port

tietokoneessa oleva liitäntä, johon oheislaite voidaan kytkeä ja jonka kautta siirretään dataa

Tietoliikenneportti voi olla esimerkiksi rinnakkaisportti, sarjaportti, USB-portti, Ethernet-liitäntä tai PCMCIA-liitäntä.

Tietoliikenneporttiin kytkettäviä oheislaitteita ovat esimerkiksi *modeemi*, *internetpuhelin* ja *ATA-sovitin*.

19

kuulokemikrofoni

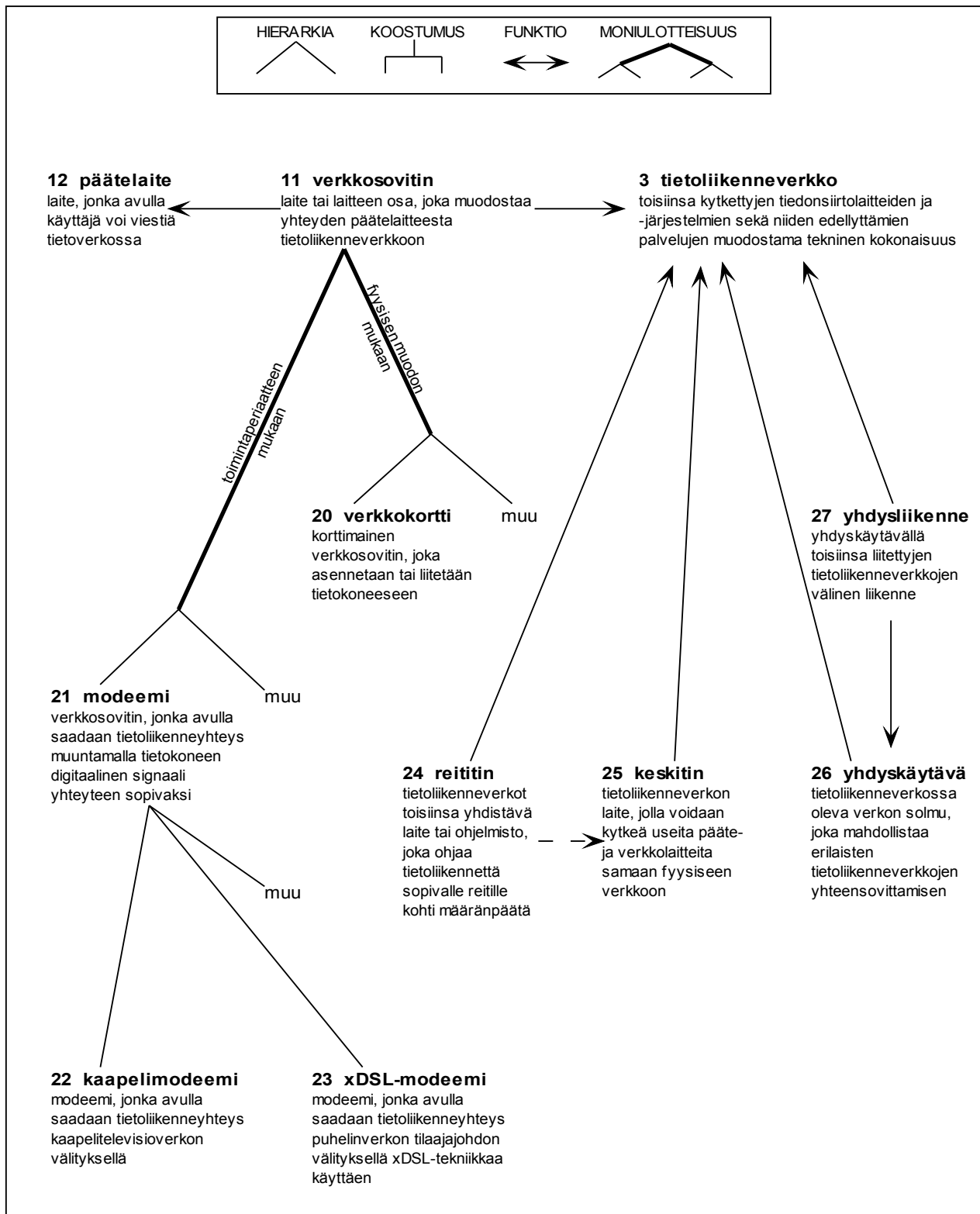
sv mikfonlur

en headset

laite, joka yhdistetään tietokoneeseen äänen kuuntelemista ja puheen välittämistä varten

Kuulokemikrofonia voidaan käyttää esimerkiksi *internetpuheluihin*.

3 Tietoliikenneverkon laitteet

Käsitekaavio 3. Tietoliikenneverkon laitteet.

20

verkkokortti; sovitinkortti

sv nätverkskort *n*

en network interface card; NIC; network adapter; adapter card

korttimainen *verkkosovitin*, joka asennetaan tai liitetään tietokoneeseen

Verkkokortti muodostaa joko kiinteän tai langattoman yhteyden.

21

modeemi

sv modem *n*

en modem

verkkosovitin, jonka avulla saadaan tietoliikenneyhteys muuntamalla tietokoneen digitaalinen signaali yhteyteen sopivaksi

Modeemi voi olla joko ulkoinen tai sisäinen. Uusissa kotitietokoneissa on usein valmiina sisäinen modeemi eli korttimodeemi. Ulkoinen modeemi on erillinen laite, joka liitetään kaapelilla tietokoneeseen.

Modeemi voi olla langaton tai kiinteä. Langattomuudella voidaan tarkoittaa joko sitä, että yhteys *tietoliikenneverkosta* modeemiin on langaton, tai sitä, että yhteys modeemista *päätelaitteeseen* on langaton eli modeemin avulla muodostetaan *langaton lähiverkko*. Modeemia, jonka avulla voidaan muodostaa langaton tietoliikenneyhteys tai lähiverkko kutsutaan myös WLAN-modeemiksi.

22

kaapelimodeemi

sv kabelmodem *n*

en cable modem

modeemi, jonka avulla saadaan tietoliikenneyhteys kaapelitelevisioverkon välityksellä

23

xDSL-modeemi; DSL-modeemi

sv xDSL-modem *n*; DSL-modem *n*

en xDSL modem; DSL modem

modeemi, jonka avulla saadaan tietoliikenneyhteys puhelinverkon tilaajajohdon välityksellä xDSL-tekniikkaa käyttäen

xDSL tai DSL on yleisnimitys useille digitaalisille tilaajaverkkotekniikoille. Näitä ovat esimerkiksi ADSL, ADSL2, ADSL2+, VDSL ja SHDSL.

DSL on lyhenne sanoista Digital Subscriber Line ja ADSL sanoista Asymmetric Digital Subscriber Line.

24

reititin

sv router

en router

tietoliikenneverkot toisiinsa yhdistävä laite tai ohjelmisto, joka ohjaa tietoliikennettä sopivalle reitille kohti määränpäättä

Reititin voi valita osoitetietojen perusteella nopeimman, luotettavimman tai edullisimman reitin.

Reitittimiä käytetään esimerkiksi *lähiverkkojen* ja *internetin* välisissä solmukohtissa.

Reititin voi toimia myös *palomuurina* sekä *keskittimenä*.

25

keskitin

mieluummin kuin: hubi

sv nätnav; hubb

en hub; concentrator

tietoliikenneverkon laite, jolla voidaan kytkeä useita *pääte-* ja verkkolaitteita samaan fyysiseen verkkoon

26

yhdyskäytävä

sv förmedlingsnod; nätsluss

en gateway

tietoliikenneverkossa oleva verkon solmu, joka mahdollistaa erilaisten tietoliikenneverkkojen yhteensovittamisen

Yhdyskäytävä voi olla esimerkiksi palvelin.

Yhdyskäytävä mahdollistaa liikennöinnin verkkojen välillä riippumatta siitä, mitä *yhteyskäytäntöä* tai yhteyskäytäntöjä kyseisissä verkoissa käytetään. Esimerkiksi puhelinverkon ja *internetin* välinen liikennöinti onnistuu yhdyskäytävän avulla.

27

yhdysliikenne

sv samtrafik

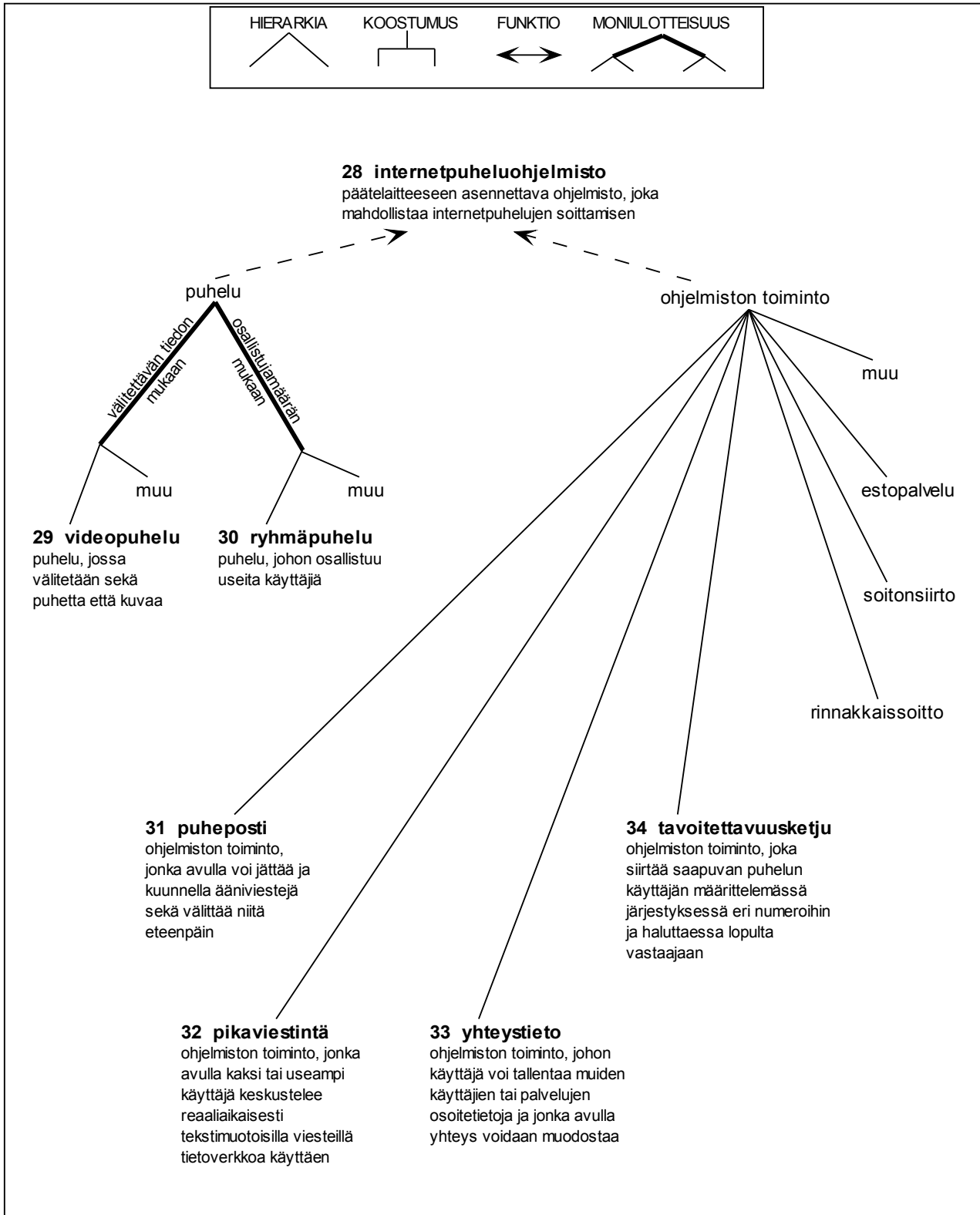
en interconnection traffic

yhdyskäytävällä toisiinsa liitettyjen *tietoliikenneverkkojen* välinen liikenne

Internetpuheluissa puhetta siirretään esimerkiksi *VoIP-tekniikkaa* käyttävän verkon ja puhelinverkon tai kahden VoIP-tekniikkaa käyttävän verkon välillä.

Suomen merkittävimmät internetpalveluntarjoajat ovat sopineet yhdysliikenteestä verkkojensa välillä.

4 Internetpuheluohjelmistot

Käsittekaavio 4. Internetpuheluohjelmistot.

28

internetpuheluohjelmisto; VoIP-ohjelmisto; IP-puheluohjelmisto

sv internettelefoniprogram *n*; VoIP-programvara; VoIP-mjukvara;
en VoIP software; soft phone; soft client

päätelaitteeseen asennettava ohjelmisto, joka mahdollistaa *internetpuhelujen* soittamisen

Internetpuheluohjelmistoja ovat esimerkiksi Google Talk, Sightspeed, Skype, Vonage, Wengo Phone ja Yahoo! Voice.

Internetpuheluohjelmistot tarjoavat puhelujen lisäksi myös muita toimintoja, kuten *puhepostin* ja *pikaviestinnän*.

29

videopuhelu; kuvapuhelu

sv videosamtal *n*
en video call

puhelu, jossa välitetään sekä puhetta että kuvaa

Internetpuheluohjelmistoon voi olla liitettynä mahdollisuus videopuheluun.

30

ryhmäpuhelu

sv gruppsamtal *n*
en group call

puhelu, johon osallistuu useita käyttäjiä

Internetpuheluohjelmistoon voi olla liitettynä mahdollisuus ryhmäpuheluun.

31

puheposti

sv röstbrev *n*; röstmeddelande *n*
en voice mail

ohjelmiston toiminto, jonka avulla voi jättää ja kuunnella ääniviestejä sekä välittää niitä eteenpäin

Internetpuheluohjelmistoon voi olla liitettynä puheposti.

32

pikaviestintä

sv snabbmeddelandefunktion; direktmeddelandefunktion
en instant messaging; IM

ohjelmiston toiminto, jonka avulla kaksi tai useampi käyttäjä keskustelee reaaliaikaisesti tekstimuotoisilla viesteillä *tietoverkkoa* käyttäen

Internetpuheluohjelmistoon voi olla liitettynä mahdollisuus pikaviestintään.

Verkkoyhteystietoliikenne eli puhekielessä chattaus tai chattailu on *internetissä* kaikille avointa pikaviestintää.

33

yhteystieto

sv kontakt
en contact

ohjelmiston toiminto, johon käyttäjä voi tallentaa muiden käyttäjien tai palvelujen osoitetietoja ja jonka avulla yhteys voidaan muodostaa

Internetpuheluohjelmistossa yhteystiedot muodostavat eräänlaisen puhelinmuistion tai osoitekirjan.

34

tavoitettavuusketju

sv tillgänglighetskedja

en hunt group

ohjelmiston toiminto, joka siirtää saapuvan puhelun käyttäjän määrittelemässä järjestyksessä eri numeroihin ja haluttaessa lopulta vastaajaan

[Internetpuheluohjelmistoon](#) voi olla liitettynä tavoitettavuusketju.

35

käyttäjäprofiili

sv användarprofil

en user profile

ohjelmiston tai palvelun käyttäjäkohtaiset tiedot ja asetukset, joita käyttäjä hallinnoi yleensä itse

[Internetpuheluohjelmistossa](#) käyttäjäprofiili voi sisältää käyttäjänimen, käyttäjän kuvan, puheyhteyden nopeuden, tiedon roskapostisuodatuksesta ja muita vastaavia tietoja.

Palveluntarjoaja saattaa määritellä osan käyttäjäprofiilin tiedoista.

Käyttäjä voi määritellä, mitkä käyttäjäprofiilin tiedot näkyvät muille käyttäjille.

36

käyttäjätili

sv användarkonto *n*

en user account

tietojärjestelmän käytössä tarvittavat käyttöoikeusmääritykset ja muut määritykset, joita yleensä hallinnoi järjestelmän ylläpitäjä

[Internetpuheluohjelmistossa](#) käyttäjätili voi kertoa esimerkiksi puheluhistorian ja maksutilanteen.

Käyttäjätili luodaan, kun käyttäjä rekisteröityy palveluun.

37

tiedostonsiirto

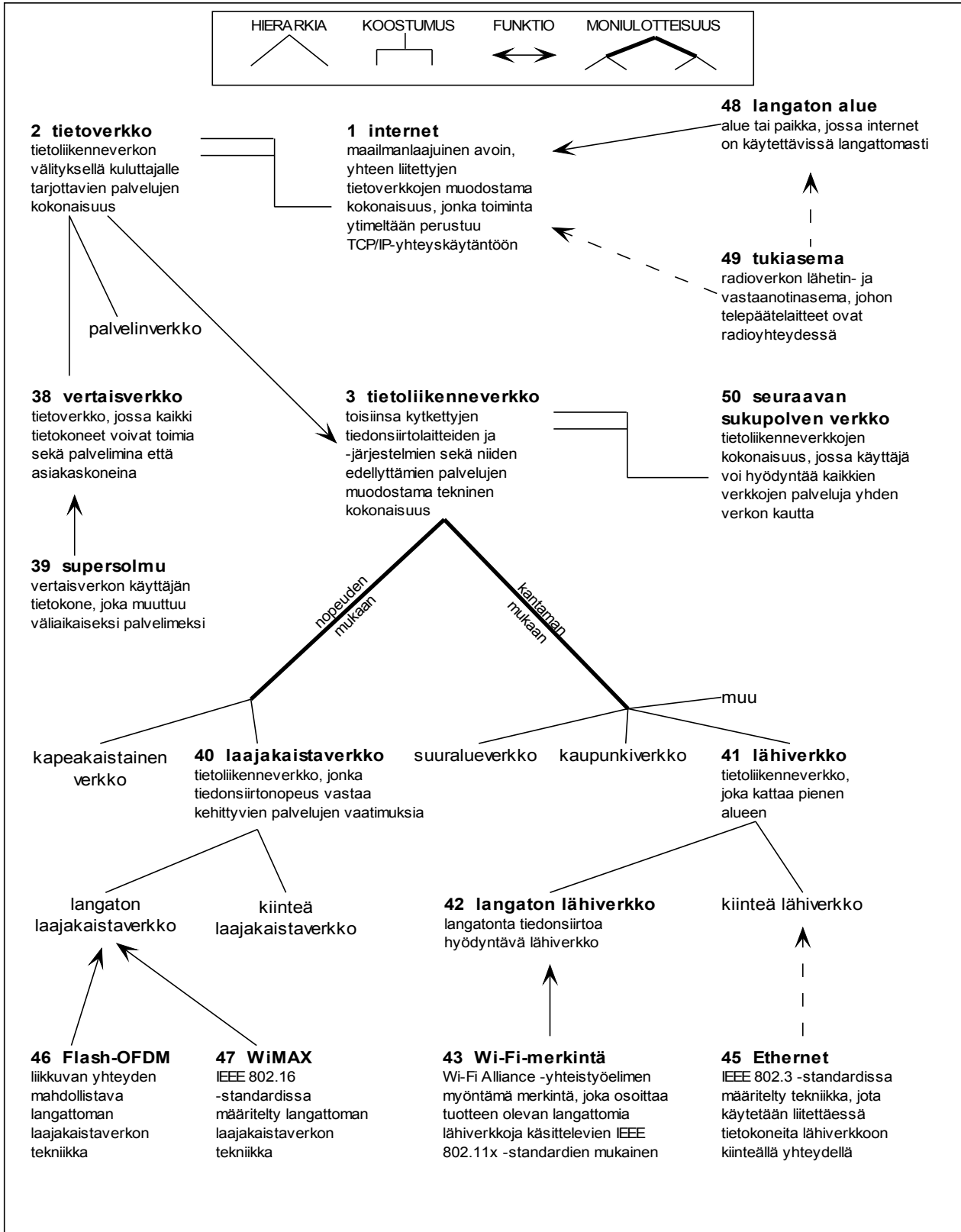
sv filöverföring

en file transfer

tiedoston siirtäminen reaaliaikaisesti tietokoneelta toiselle internetyhteyden välityksellä

[Internetpuheluohjelmistoon](#) voi olla liitettynä mahdollisuus tiedostonsiirtoon.

5 Tietoverkot

Käsittekaavio 5. Tietoverkot.

38

vertaisverkko

sv icke-hierarkiskt nät n ; serverlöst nät n ; jämlikhetsnät n
en peer-to-peer network; P2P network

tietoverkko, jossa kaikki tietokoneet voivat toimia sekä palvelimina että asiakaskoneina
Internetpuheluohjelmistoista esimerkiksi Skype toimii vertaisverkossa.

39

supersolmu

sv supernod
en supernode

vertaisverkon käyttäjän tietokone, joka muuttuu väliaikaiseksi palvelimeksi
Esimerkiksi Skype-ohjelmiston käyttäjän tietokone voi Skype-ohjelmiston ohjaamana muuttua palvelimeksi.

40

laajakaistaverkko

sv bredbandsnät n
en broadband network

tietoliikenneverkko, jonka *tiedonsiirtonopeus* vastaa kehittyvien palvelujen vaatimuksia
Laajakaistaverkko on muuttuva käsite, koska tekniikan kehittyessä tiedonsiirtonopeudet kasvavat ja laajakaistaiseksi nimitetään yhä nopeampia tiedonsiirtoyhteyksiä. Tilastoinnin vuoksi laajakaistaisuudelle on asetettu tarkkoja rajoja, mutta nekin muuttuvat.

41

lähiverkko

sv lokalt datornät n ; lokalt nät n
en local area network; LAN

tietoliikenneverkko, joka kattaa pienen alueen
Lähiverkko kattaa esimerkiksi yhden organisaation, rakennuksen tai rakennusryhmän. Lähiverkon avulla voidaan yhdistää toisiinsa esimerkiksi yhden organisaation palvelin- ja asiakaskoneet sekä näiden oheislaitteet.
Kotitalouden omaa lähiverkkoa voidaan kutsua kotiverkoksi. Kotiverkkoon voidaan yhdistää esimerkiksi yksi tai useampia tietokoneita, tulostin ja muita oheislaitteita.

42

langaton lähiverkko

sv trådlöst lokalt nät n
en wireless local area network; WLAN

langatonta tiedonsiirtoa hyödyntävä *lähiverkko*

43

Wi-Fi-merkintä; Wireless Fidelity -merkintä; Wi-Fi

sv Wi-Fi-märkning; Wireless Fidelity-märkning; Wi-Fi
en Wi-Fi certification; Wireless Fidelity certification; Wi-Fi

Wi-Fi Alliance -yhteistyöelimen myöntämä merkintä, joka osoittaa tuotteen olevan *langattomia lähiverkkoja* käsittelevien IEEE 802.11x -standardien mukainen

Wi-Fi-merkinnän tavoitteena on parantaa langattomassa lähiverkossa käytettävien eri valmistajien laitteiden yhteensopivuutta.

Wi-Fi on rekisteröity tavaramerkki. Wi-Fi-merkki osoittaa, että langaton lähiverkko on käytettävissä kyseisessä paikassa.

44

Bluetooth

sv Bluetooth

en Bluetooth

lyhyen kantaman langaton tiedonsiirtotekniikka, jota voidaan käyttää *pääte-* ja oheislaitteiden välisessä tietoliikenteessä

Internetpuheluissa Bluetoothia voidaan käyttää esimerkiksi matkaviestimen ja tietokoneen tai *kuulokemikrofonin* ja tietokoneen väliseen tietoliikenteeseen.

Bluetooth on tietotekniikka-alan yritysten ja yhteisöjen muodostaman The Bluetooth Special Interest Groupin rekisteröity tavaramerkki.

45

Ethernet

sv Ethernet

en Ethernet

IEEE 802.3 -standardissa määritelty tekniikka, jota käytetään liitettäessä tietokoneita *lähiverkkoon* kiinteällä yhteydellä

Ethernetiin perustuvaa kiinteää lähiverkkoa voidaan kutsua Ethernet-verkoksi. Ethernet-verkon kaikki koneet on yhdistetty samaan kaapeliin, jota voidaan kutsua Ethernet-kaapeliksi.

46

Flash-OFDM

sv Flash-OFDM

en Flash-OFDM

liikkuvan yhteyden mahdollistava langattoman *laajakaistaverkon* tekniikka

Flash-OFDM on lyhenne sanoista Fast Low-latency Access with Seamless Handoff Orthogonal Frequency Division Multiplexing.

Flash-OFDM:n etuihin kuuluvat muun muassa lyhyet vasteajat ja kustannustehokkuus.

Suomessa on käytössä Flash-OFDM:llä toteutettu 450 megahertsin taajuudella toimiva täysin IP-pohjaiseen tiedonsiirtoon perustuva matkaviestinverkko.

47

WiMAX

sv Wimax

en WiMAX; Worldwide Interoperability for Microwave Access

IEEE 802.16 -standardissa määritelty langattoman *laajakaistaverkon* tekniikka

WiMAXin tarkoituksena on tarjota käyttäjille liikennöintinopeuksiltaan nykyisiä kaapelimodeemi- ja xDSL-yhteyksiä vastaava langaton verkkoyhteys.

48

langaton alue; WLAN-alue

sv surfzon; uppkopplingszon

en hotspot; public access zone; access zone

alue tai paikka, jossa *internet* on käytettävissä langattomasti

Esimerkiksi monet hotellit, lentokentät ja kahvilat tarjoavat joko maksullisen tai maksuttoman internetyhteyden. Langaton alue voidaan osoittaa esimerkiksi WLAN-, Wi-Fi- tai hotspot-merkillä.

49

tukiasema

sv basstation

en base station

radioverkon lähetin- ja vastaanotinasema, johon telepäätelaitteet ovat radioyhteydessä

Tukiaseman avulla luodaan *langaton alue*, jossa käyttäjä saa langattomasti yhteyden *internetiin*.

50

seuraavan sukupolven verkko; NGN-verkko

sv nästa generations nät *n*; NGN-nät *n*

en next generation network; NGN

tietoliikenneverkkojen kokonaisuus, jossa käyttäjä voi hyödyntää kaikkien verkkojen palveluja yhden verkon kautta

Seuraavan sukupolven verkko on visio siitä, että tieto-, puhelin-, matkaviestin- ja kaapeli-tv-verkot yhdistetään yhdeksi kokonaisuudeksi niin, että tietoliikennettä, puhetta ja tv-kuvaa voidaan kaikkia siirtää yhdessä verkossa.

51

tiedonsiirtonopeus

sv dataöverföringshastighet

en data transfer rate; data transmission rate; data transfer speed; data transmission speed

tietoliikenneverkon tietoliikenneyhteyden suorituskykyä kuvaava ominaisuus, joka ilmaisee tietyssä ajassa siirretyn tiedon määrän

Tiedonsiirtonopeuden yksikkönä käytetään usein bitti jaettuna ajan yksiköllä, esimerkiksi bittiä sekunnissa (bit/s). Usein käytetään kerrannaisyksiköitä kilobittiä sekunnissa (kbit/s), megabittiä sekunnissa (Mbit/s) ja gigabittiä sekunnissa (Gbit/s). Megabittiä sekunnissa lyhennetään toisinaan myös Mbps (megabits per second).

Tiedonsiirtonopeus voidaan ilmaista myös tavuina sekunnissa (B/s).

52

jaettu kaista

sv delad bandbredd

en shared bandwidth

yhteiseen *internetin* käyttöön varattu kapasiteetti

Esimerkiksi asuinkiinteistössä tai taloyhtiössä yhden *internetliittymän* kapasiteetti voidaan jakaa useille käyttäjille tai kotitalouksille.

Jaettu kaista saattaa aiheuttaa ongelmia *internetpuheluissa*, mikäli yhtäaikaisia käyttäjiä on monta.

53

viive

sv fördröjning

en delay; latency

aika, joka *tietoliikenneverkossa* kuluu tiedon lähettämisestä tiedon vastaanottamiseen

Viive riippuu laitteista ja laitteiden etäisyydestä toisistaan.

54

tulosuunta

sv nedströms

en incoming channel; downstream

käyttäjälle saapuvan tiedonsiirron suunta

Tulo- ja *paluusuunnan* nopeudet voivat olla erilaisia.

55

paluusuunta

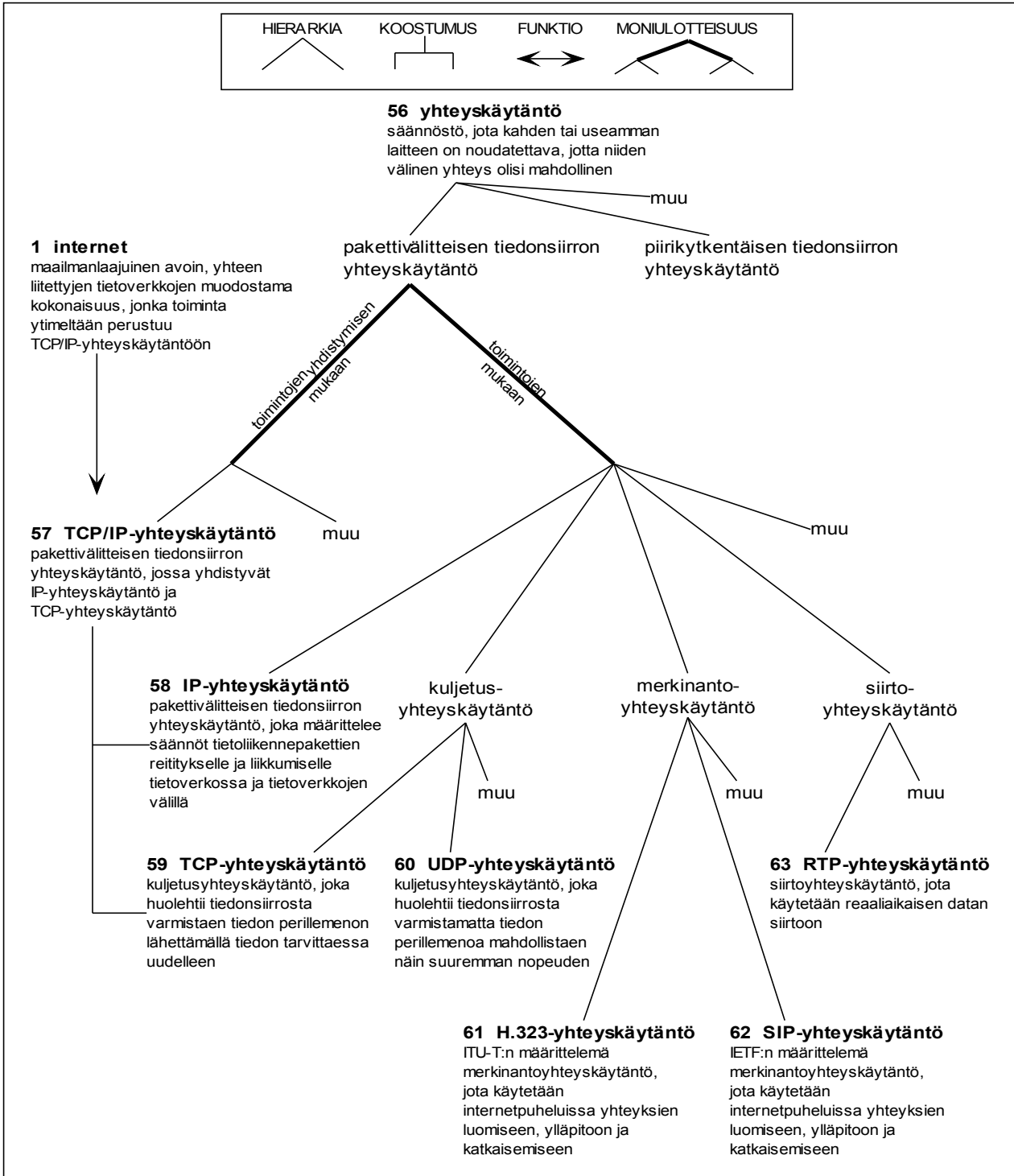
sv uppströms

en return channel; upstream

käyttäjältä lähtevän tiedonsiirron suunta

Tulo- ja *paluusuunnan* nopeudet voivat olla erilaisia.

6 Yhteyskäytännöt

Käsittekaavio 6. Yhteyskäytännöt.

56

yhteyskäytäntö; protokolla

sv kommunikationsprotokoll *n*; protokoll *n*

en communication protocol; protocol

säännöstö, jota kahden tai useamman laitteen on noudatettava, jotta niiden välinen yhteys olisi mahdollinen

Yhteyskäytännöt muodostavat toinen toistaan täydentävän rakenteen. Ne vaikuttavat *tietoverkon* laitteiden kautta siirrettävien viestien sisältöön, muotoon, ajoitukseen, järjestykseen ja virheenkorjaukseen.

57

TCP/IP-yhteyskäytäntö; TCP/IP-protokolla

sv TCP/IP-protokoll *n*

en TCP/IP protocol; TCP/IP

pakettivälitteisen tiedonsiirron *yhteyskäytäntö*, jossa yhdistyvät *IP-yhteyskäytäntö* ja *TCP-yhteyskäytäntö*

TCP/IP on lyhenne sanoista Transmission Control Protocol/Internet Protocol.

58

IP-yhteyskäytäntö; IP-protokolla; internetyhteyskäytäntö; internetprotokolla

sv IP-protokoll *n*; internetprotokoll *n*

en Internet Protocol; IP

pakettivälitteisen tiedonsiirron *yhteyskäytäntö*, joka määrittelee säännöt tietoliikennepakettien reititykselle ja liikkumiselle *tietoverkossa* ja tietoverkkojen välillä

IP-yhteyskäytäntö on *internetin* avaintekniikkaa, joka mahdollistaa internetiin liitettyjen tietokoneiden yhteyden.

IP-yhteyskäytäntöä käytetään *internetpuhelu*iden välittämiseen, koska se toimii sekä puhelinverkossa, *lähiverkossa* että satelliittiyhteyttä pitkin.

59

TCP-yhteyskäytäntö; TCP-protokolla

sv TCP-protokoll *n*

en Transmission Control Protocol; TCP

kuljetusyhteyskäytäntö, joka huolehtii tiedonsiirrosta varmistaen tiedon perillemenon lähettämällä tiedon tarvittaessa uudelleen

Luotettavuusominaisuksiensa vuoksi TCP-yhteyskäytäntö on hitaampi kuin *UDP-yhteyskäytäntö*.

60

UDP-yhteyskäytäntö; UDP-protokolla

sv UDP-protokoll *n*

en User Datagram Protocol; UDP

kuljetusyhteyskäytäntö, joka huolehtii tiedonsiirrosta varmistamatta tiedon perillemenoaa mahdollistaen näin suuremman nopeuden

UDP-yhteyskäytäntö on nopeampi kuin *TCP-yhteyskäytäntö*, mutta ei yhtä luotettava.

UDP-yhteyskäytäntöä käytetään esimerkiksi *internetpuheluissa*, verkkopeleissä ja multimediasovelluksissa, joissa nopeus on usein luotettavuutta tärkeämpää.

61

H.323-yhteyskäytäntö; H.323-protokolla

sv H.323-protokoll *n*

en H.323 protocol; H.323

ITU-T:n määrittelemä merkinantoyhteyskäytäntö, jota käytetään *internetpuheluissa* yhteyksien luomiseen, ylläpitoon ja katkaisemiseen

H.323-yhteyskäytännön vaihtoehto on *SIP-yhteyskäytäntö*.

ITU-T on Kansainvälisen televiestintäliiton (International Telecommunication Union) telestandardointisektori. Se laatii suosituksia, joilla on käytännössä maailmanlaajuisen standardien asema.

62

SIP-yhteyskäytäntö; SIP-protokolla

sv SIP-protokoll *n*

en Session Initiation Protocol; SIP

IETF:n määrittelemä merkinantoyhteyskäytäntö, jota käytetään *internetpuheluissa* yhteyksien luomiseen, ylläpitoon ja katkaisemiseen

SIP-yhteyskäytäntö on korvaamassa vanhemman *H.323-yhteyskäytännön*.

Tavallisten internetpuheluiden ja *videopuheluiden* lisäksi SIP-yhteyskäytännön avulla voidaan muodostaa periaatteessa mitä tahansa yhteyksiä minkä tahansa median välittämistä varten.

SIP-yhteyskäytäntöä käytetään mm. tulevissa matkaviestinverkoissa *IP-yhteyskäytäntöön* pohjautuvissa palveluissa.

IETF (The Internet Engineering Task Force) on kansainvälinen järjestö, joka ohjaa *internetin* teknisten *yhteyskäytäntöjen* standardointiprosessia ja julkaisua.

63

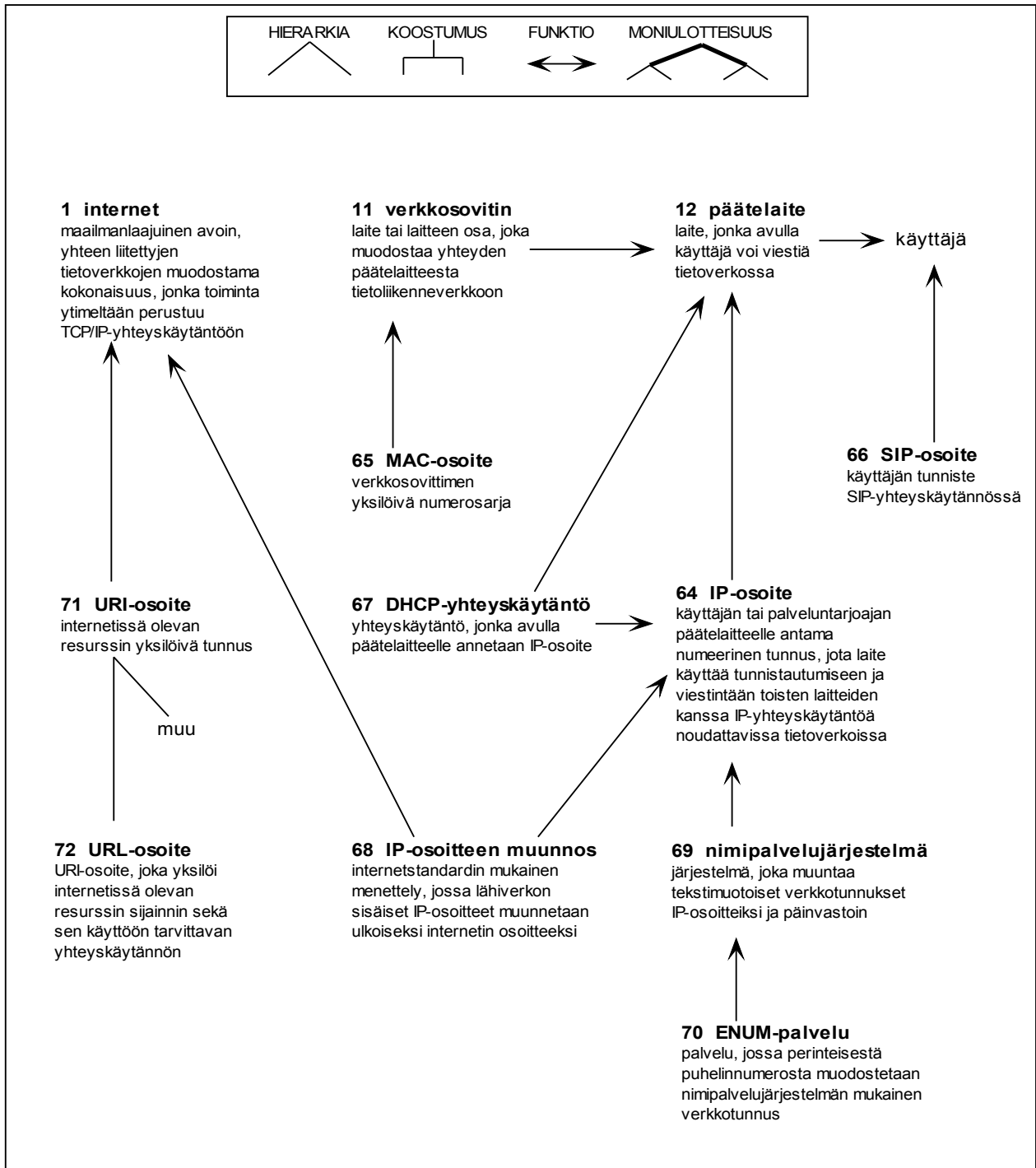
RTP-yhteyskäytäntö; RTP-protokolla

sv RTP-protokoll *n*

en Real-Time Transport Protocol; RTP

siirtoyhteyskäytäntö, jota käytetään reaaliaikaisen datan siirtoon

RTP-yhteyskäytäntöä käytetään yleensä *UDP-yhteyskäytännön* kanssa *internetpuhelukon* siirrossa.

Käsitekaavio 7. Osoitteet.

64

IP-osoite; IP-numerosv IP-adress; IP-nummer *n*

en IP address; IP number

käyttäjän tai palveluntarjoajan *päätelaitteelle* antama numeerinen tunnus, jota laite käyttää tunnistautumiseen ja viestintään toisten laitteiden kanssa *IP-yhteyskäytäntöä* noudattavissa *tietoverkoissa*

Luettavuuden parantamiseksi IP-osoite merkitään usein neljällä pistein erotetulla luvulla, esimerkiksi 204.152.189.116. Sama osoite bittimuodossa on 11001100.10011000.10111101.01110100.

Nimipalvelujärjestelmä muuttaa IP-osoitteet helpommin hahmotettaviksi tekstimuotoisiksi verkkotunnuksiksi, esimerkiksi www.suomi.fi.

Julkiset IP-osoitteet, kuten www.suomi.fi, myöntää Suomessa Viestintävirasto.

IP-osoite voi olla joko kiinteä tai väliaikainen eli istuntokohtainen.

65

MAC-osoite

sv MAC-adress

en media access control address; MAC address

verkkosovittimen yksilöivä numerosarja

Laitteen valmistaja merkitsee MAC-osoitteen laitteeseen. MAC-osoite pysyy siis aina samana eikä vaihdu, kuten *IP-osoite* saattaa tehdä. MAC-osoitetta käytetään laitteen tunnistamiseen.

66

SIP-osoite

sv SIP-adress

en Session Initiation Protocol address; SIP address

käyttäjän tunniste *SIP-yhteyskäytännössä*

SIP-osoite on *VoIP-tekniikassa* vastaavanlainen tunniste kuin puhelinnumero perinteisessä puhelintekniikassa.

SIP-osoite muistuttaa sähköpostiosoitetta ja on muodoltaan sip:matti.virtanen@firma.fi.

67

DHCP-yhteyskäytäntö; DHCP-protokollasv DHCP-protokoll *n*

en Dynamic Host Configuration Protocol; DHCP

yhteyskäytäntö, jonka avulla *päätelaitteelle* annetaan *IP-osoite*

DHCP-yhteyskäytännön avulla päätelaite, joka ei tiedä omaa IP-osoitettaan, voi kysyä sitä verkon palvelimilta. Tämä on välttämätöntä esimerkiksi kannettavissa tietokoneissa, joiden on saatava kulloiseenkin sijaintipaikkaansa soveltuva IP-osoite.

68

IP-osoitteen muunnos; NAT

sv nätadressöversättning; NAT

en network address translation; NAT

internetstandardin mukainen menettely, jossa *lähiverkon* sisäiset *IP-osoitteet* muunnetaan ulkoiseksi *internetin* osoitteeksi

IP-osoitteen muunnos toteutetaan yleensä *reitittimessä*, *yhdyskäytävässä* tai *palomuurissa*.

69

nimipalvelujärjestelmä; DNSsv domännamnssystem *n*; DNS

en domain name system; DNS

järjestelmä, joka muuntaa tekstimuotoiset verkkotunnukset *IP-osoitteiksi* ja päinvastoin

Tekstimuotoiset verkkotunnukset (esimerkiksi www.suomi.fi) ovat käyttäjän kannalta numeerisia IP-osoitteita (esimerkiksi 212.42.10.8) havainnollisempia ja helpompia käyttää.

70

ENUM-palvelu; ENUM

sv ENUM-tjänst; ENUM
en ENUM service; ENUM

palvelu, jossa perinteisestä puhelinnumerosta muodostetaan *nimipalvelujärjestelmän* mukainen verkkotunnus

ENUM-palvelun avulla *internetpuheluita* on mahdollista soittaa perinteisellä puhelinnumerolla, joka ei sellaisenaan kovin hyvin sovellu puheluiden ja muun viestinnän reititykseen *IP-yhteyskäyttöön* pohjautuvissa verkoissa.

ENUM-muunnoksessa puhelinnumeron yksittäisten numeroiden järjestys käännetään ja muut ylimääräiset merkit poistetaan. Verkkotunnuksessa kukin yksittäinen numero erotetaan toisistaan pisteellä. Lopuksi loppuun lisätään vielä juuritunnus (e164.arpa.). Määrittelyn mukaisesti suomalainen puhelinnumero +358 9 6966 634 ilmaistaan ENUM-muunnoksen jälkeen verkkotunnuksena 4.3.6.6.6.9.6.9.8.5.3.e164.arpa.

Suomessa ENUM-palvelua tarjoaa Viestintävirasto.

ENUM on lyhenne sanoista electronic number mapping. Myös nimiä electronic numbering ja telephone number mapping käytetään.

71

URI-osoite; URI

sv URI
en uniform resource identifier; URI

internetissä olevan resurssin yksilöivä tunnus

Resurssi voi olla esimerkiksi tiedosto tai palvelu.

72

URL-osoite; URL

sv URL-adress
sv URL
en uniform resource locator; URL

URI-osoite, joka yksilöi *internetissä* olevan resurssin sijainnin sekä sen käyttöön tarvittavan *yhteyskäytännön*

Esimerkiksi Sanastokeskus TSK:n WWW-sivuston URL-osoite on http://www.tsk.fi, jossa http viittaa yhteyskäyttöön ja www.tsk.fi palvelimeen, jossa tiedostot sijaitsevat. Aina URL- ja WWW-osoitteen erottelu ei ole tarpeen.

73

portti

sv port
en port

TCP/IP-yhteyskäyttöä käyttävässä tietokoneessa oleva numeroitu looginen yhtymäkohta, jota käytetään tietoliikenteen ohjaamiseksi oikeaan ohjelmaan

Jokaiselle tietokoneella olevalle ohjelmalle, jonka täytyy lähettää tai vastaanottaa tietoa *tietoverkon* kautta, on määritetty erityinen porttinumero.

Internetpuheluohjelmiston käyttöä varten käyttäjä voi joutua avaamaan *palomuuristaan* tiettyjä portteja.

7 Tietoturva

74

palomuri

sv brandvägg
en firewall

tekninen järjestely, jonka on tarkoitus hallita liikennettä *tietoliikenneverkosta* toiseen tai tietoliikenneverkon ja yksittäisen järjestelmän välillä

Palomuri voi olla ohjelmisto tai laite.

Usein palomuria käytetään *internetin* ja esimerkiksi yrityksen *lähiverkon* välillä.

Palomuri voi esimerkiksi rajoittaa liikennettä ennalta määriteltyjen sääntöjen mukaisesti, kuten tietyistä osoitteista tai tiettyihin osoitteisiin.

Henkilökohtaiseksi palomuuriksi kutsutaan palomuria, joka aktivoidaan ohjelmistossa tai asennetaan verkkoon yhdistettyyn koneeseen.

75

virustorjuntaohjelma

sv antivirusprogram *n*; viruskyddsprogram *n*
en antivirus software; antivirus program; virus scanner; virus protection software; virus scanning software

ohjelma, joka pyrkii estämään haittaohjelmien pääsyn järjestelmään ja tunnistamaan saastuneet tiedostot sekä poistamaan tai puhdistamaan ne

76

pikaviestiroskaposti; spim-viesti; spim

sv spim-meddelande *n*; spim
en spam over instant messaging; spim

internetissä toimivan pikaviestiohjelman kautta lähetettävä roskapostiviesti

77

rosk puhelu; spit-puhelu; spit

sv skräpsamtal *n*; spit-samtal *n*; spit
en spam over Internet telephony; spit; VoIP spam

internetpuheluohjelmiston kautta soitettava markkinointi- tai häiriöpuhelu

Englanninkielinen hakemisto / English index

Numbers in the index refer to the term record numbers.

access zone	48	Internet telephony (2)	7
adapter card	20	IP	58
analog telephone adapter	14	IP address	64
analog terminal adapter	14	IP call	6
analogue telephone adapter	14	IP number	64
analogue terminal adapter	14	IP phone	13
antivirus program	75	IP telephony (1)	5
antivirus software	75	IP telephony (2)	7
ATA	14	IPT (1)	5
base station	49	IPT (2)	7
Bluetooth	44	LAN	41
broadband network	40	latency	53
cable modem	22	local area network	41
communication protocol	56	MAC address	65
communications port	18	media access control address	65
concentrator	25	mobile Internet telephony	8
contact	33	mobile IP telephony	8
data carrier equipment	11	mobile VoIP	8
data communications equipment	11	modem	21
data terminal equipment	12	multiplay	9
data transfer rate	51	NAT	68
data transfer speed	51	net call	6
data transmission rate	51	network adapter	20
data transmission speed	51	network address translation	68
data-circuit-terminating equipment	11	network interface card	20
DCE	11	next generation network	50
delay	53	NGN	50
DHCP	67	NIC	20
DNS	69	nomadcity	10
domain name system	69	P2P network	38
downstream	54	peer-to-peer network	38
DSL modem	23	port	73
DTE	12	protocol	56
Dynamic Host Configuration Protocol	67	public access zone	48
ENUM	70	Real-Time Transport Protocol	63
ENUM service	70	return channel	55
Ethernet	45	router	24
file transfer	37	RTP	63
firewall	74	Session Initiation Protocol	62
Flash-OFDM	46	Session Initiation Protocol address	66
gateway	26	shared bandwidth	52
group call	30	SIP	62
H.323	61	SIP address	66
H.323 protocol	61	soft client	28
headset	19	soft phone	28
hotspot	48	spam over instant messaging	76
hub	25	spam over Internet telephony	77
hunt group	34	spim	76
IM	32	spit	77
incoming channel	54	supernode	39
information network	2	TCP	59
instant messaging	32	TCP/IP	57
internconnection traffic	27	TCP/IP protocol	57
Internet	1	telecommunication network	3
Internet access	4	telecommunications network	3
Internet call	6	terminal device	12
Internet call service	7	Transmission Control Protocol	59
Internet phone	13	UDP	60
Internet Protocol	58	uniform resource identifier	71
Internet subscription	4	uniform resource locator	72
Internet telephony (1)	5	upstream	55

Numbers in the index refer to the term record numbers.

URI	71	VoIP phone	13
URL	72	VoIP software	28
user account	36	VoIP spam	77
User Datagram Protocol	60	web camera	17
user profile	35	webcam	17
video call	29	Wi-Fi	43
videophone	16	Wi-Fi certification	43
virus protection software	75	WiMAX	47
virus scanner	75	Wireless Fidelity certification	43
virus scanning software	75	wireless local area network	42
voice mail	31	WLAN	42
Voice over Internet Protocol	5	WLAN phone	15
Voice over IP	5	Worldwide Interoperability for Microwave Access ..	47
VoIP	5	xDSL modem	23
VoIP call	6		

Ruotsinkielinen hakemisto / Svenskt register

Numren i registret anger term-postnumren.

analog telefonadapter	14	multitjänst	9
antivirusprogram	75	NAT	68
användarkonto	36	nedströms	54
användarprofil	35	NGN-nät.....	50
basstation	49	nomaditet	10
bildtelefon	16	nästa generations nät	50
Bluetooth	44	nätadressöversättning	68
brandvägg	74	nätnav	25
bredbandsnät	40	nätssluss	26
dataöverföringshastighet	51	nätverksadapter	11
delad bandbredd	52	nätverkskort	20
DHCP-protokoll	67	port	73
direktmeddelandefunktion	32	protokoll	56
DNS	69	router	24
domännamssystem	69	RTP-protokoll	63
DSL-modem	23	röstbrev	31
ENUM	70	röstmeddelande	31
ENUM-tjänst	70	samtrafik	27
Ethernet	45	serverlöst nät	38
filöverföring	37	SIP-adress	66
Flash-OFDM	46	SIP-protokoll	62
fördröjning	53	skräpsamtal	77
förmedlingsnod	26	snabbmeddelandefunktion	32
gruppsamtal	30	spim	76
H.323-protokoll	61	spim-meddelande	76
hubb	25	spit	77
icke-hierarkiskt nät	38	spit-samtal	77
informationsnät	2	supernod	39
internet	1	surfzon	48
Internet	1	TCP-protokoll	59
internetabonnemang	4	TCP/IP-protokoll	57
internetanslutning	4	telekommunikationsnät	3
internetprotokoll	58	telenät	3
internetsamtal	6	terminal	12
internettelefon	13	tillgänglighetskedja	34
internettelefoni (1)	5	trådlöst lokalt nät	42
internettelefoni (2)	7	UDP-protokoll	60
internettelefoniprogram	28	uppkopplingszon	48
internettelefontjänst	7	uppströms	55
IP-adress	64	URI	71
IP-nummer	64	URL	72
IP-protokoll	58	URL-adress	72
IP-samtal	6	webbkamera	17
IP-telefon	13	Wi-Fi	43
IP-telefoni (1)	5	Wi-Fi-märkning	43
IP-telefoni (2)	7	videosamtal	29
jämlikhetsnät	38	Wimax	47
kabelmodem	22	Wireless Fidelity-märkning	43
kommunikationsport	18	virussyddsprogram	75
kommunikationsprotokoll	56	WLAN-telefon	15
kontakt	33	VoIP-mjukvara	28
lokalt datornät	41	VoIP-programvara	28
lokalt nät	41	VoIP-samtal	6
MAC-adress	65	VoIP-teknik	5
mikrofonlur	19	VoIP-telefon	13
mobil internettelefoni	8	VoIP-telefoni (1)	5
mobil IP-telefoni	8	VoIP-telefoni (2)	7
mobil-VoIP	8	xDSL-modem	23
modem	21		

Suomenkielinen hakemisto

Hakemiston numerot viittaavat termitietueneroihin.

ADSL; ks. xDSL-modeemi.....	23	mobiili-VoIP	8
ATA-sovitin	14	modeemi	21
Bluetooth	44	monipalvelu	9
chattaus; ks. pikaviestintä.....	32	NAT	68
DHCP; ks. DHCP-yhteyskäytäntö.....	67	nettikamera; ks. internetkamera.....	17
DHCP-protokolla	67	nettipuhelu; ks. internetpuhelu.....	6
DHCP-yhteyskäytäntö	67	neuvottelupuhelu; ks. Ryhmäpuhelu.....	30
DNS	69	NGN-verkko.....	50
DSL-modeemi	23	nimipalvelujärjestelmä	69
ENUM	70	palomuri	74
ENUM-palvelu	70	paluusuunta	55
Ethernet	45	PCMCIA-liitäntä; ks. tietoliikenneportti.....	18
Ethernet-kaapeli; ks. Ethernet.....	45	pikaviestintä	32
Ethernet-liitäntä; ks. tietoliikenneportti.....	18	pikaviestiroskaposti	76
Ethernet-verkko; ks. Ethernet.....	45	portti	73
Flash-OFDM	46	porttinumero; ks. portti.....	73
H.323-protokolla	61	protokolla	56
H.323-yhteyskäytäntö	61	puhelinsovitin	14
H.323; ks. H.323-yhteyskäytäntö.....	61	puheposti	31
henkilökohtainen palomuri; ks. palomuri.....	74	päätelaite	12
hotspot; ks. langaton alue.....	48	reititin	24
hubi	25	rinnakkaisportti; ks. tietoliikenneportti.....	18
internet	1	roskapuhelu	77
Internet	1	RTP-protokolla	63
internetkamera	17	RTP-yhteyskäytäntö	63
internetliittymä	4	RTP; ks. RTP-yhteyskäytäntö.....	63
internetprotokolla	58	ryhmäpuhelu	30
internetpuhelin	13	sankaluuuri; ks. kuulokemikrofoni.....	19
internetpuhelu	6	sarjaportti; ks. tietoliikenneportti.....	18
internetpuheluohjelmisto	28	seuraavan sukupolven verkko	50
internetpuhelupalvelu	7	SIP-osoite	66
internetyhteys; ks. internetliittymä.....	4	SIP-protokolla	62
internetyhteyskäytäntö	58	SIP-yhteyskäytäntö	62
IP-numero	64	SIP; ks. SIP-yhteyskäytäntö.....	62
IP-osoite	64	Skype; ks. internetpuheluohjelmisto.....	28
IP-osoitteen muunnos	68	sovitinkortti	20
IP-protokolla	58	spim	76
IP-puhelin	13	spim-viesti	76
IP-puhelu	6	spit	77
IP-puheluohjelmisto	28	spit-puhelu	77
IP-puhepalvelu	7	supersolmu	39
IP-sovitin	14	tavoitettavuusketju	34
IP-yhteyskäytäntö	58	TCP-protokolla	59
IP; ks. IP-yhteyskäytäntö.....	58	TCP-yhteyskäytäntö	59
jaettu kaista	52	TCP; ks. TCP-yhteyskäytäntö.....	59
kaapelimodeemi	22	TCP/IP-protokolla	57
keskitin	25	TCP/IP-yhteyskäytäntö	57
konferenssipuhelu; ks. ryhmäpuhelu.....	30	TCP/IP; ks. TCP/IP-yhteyskäytäntö.....	57
kotiverkko; ks. lähiverkko.....	41	televerkko	3
kuulokemikrofoni	19	tiedonsiirtonopeus	51
kuvapuhelin	16	tiedostonsiirto	37
kuvapuhelu	29	tietoliikenneportti	18
käyttäjäprofiili	35	tietoliikenneverkko	3
käyttäjätili	36	tietoverkko	2
laajakaistaliittymä; ks. internetliittymä.....	4	Triple Play; ks. monipalvelu	9
laajakaistaverkko	40	tukiasema	49
langaton alue	48	tulosuunta	54
langaton lähiverkko	42	UDP-protokolla	60
lähiverkko	41	UDP-yhteyskäytäntö	60
MAC-osoite	65	UDP; ks. UDP-yhteyskäytäntö.....	60
mikrofonikuulokkeet; ks. kuulokemikrofoni.....	19	URI	71

Hakemiston numerot viittaavat termitietueneroihin.

URI-osoite	71	WLAN-alue	48
URL	72	WLAN-modeemi; ks. modeemi.....	21
URL-osoite	72	WLAN-puhelin	15
USB VoIP -puhelin; ks. internetpuhelin.....	13	VoIP-ohjelmisto	28
USB-portti; ks. tietoliikenneportti.....	18	VoIP-palvelu	7
vaeltavuus	10	VoIP-puhelin	13
vastaaja; ks. puheposti.....	31	VoIP-puhelu	6
verkojuttelu; ks. pikaviestintä.....	32	VoIP-tekniikka	5
verkkokamera	17	VoIP-teknologia	5
verkkokortti	20	voippi; ks. VoIP-tekniikka.....	5
verkkosovitin	11	WWW-osoite; ks. URL-osoite.....	72
vertaisverkko	38	WWW-sivusto; ks. URL-osoite.....	72
Wi-Fi	43	xDSL-modeemi	23
Wi-Fi-merkintä	43	yhdyskäytävä	26
videopuhelu	29	yhdysliikenne	27
viive	53	yhteyskäytäntö	56
WiMAX	47	yhteystieto	33
Wireless Fidelity -merkintä	43	ääniposti; ks. puheposti.....	31
virustorjuntaohjelma	75		